

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP. — UDVARHELYVÁRMEGYE, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRIGÉYZŐK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési díjak: Egész évre 4 ft. Fél évre 2 ft. Nyugdíj évre 1 ft. Egy példány ára 8 kr. Papoknak és tanulóknak egész évre 3 ft. — Hirdetési és előfizetési díjak a kiadványhoz (Betegek Pál könyvnyomdája) intézkedik.
Megjelen hetente egyszer: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő:
Dr Vajda Emil.
Pogány Kornél.
Selymossai Endre.
Kiadó-és lapnyomdájosa: Betegek Pál.

A lap szellemi irányát illetőkérdéseket a felelős szerkesztőnek kell benyújtani. Kérjük, hogy az iratokhoz — hivatalos hirdetések kivételével — mindig a szerkesztőhöz, mindenkor a 1. sz. nagy hirdetőszobában, 10. emeleti szobában, a Betegek Pál könyvnyomdája mellett, a 30. sz. Nyitány szoba 15. sz. — Hirdetési és nyitányi díjak előre befizetendők.

A székelv tanoncok.

II.

Nem hiába volt erdélyi ember s tisztelbeli disz-székelv Lukács Béla; mert nálánál a székelv ügyet bensőben egy miniszter sem ismerte. Az ő szájából hallottuk először 1892-ben Maros-Vásárhelyen, hogy: „A Székelv föld közgazdasági érdekeinek kaphatóságát előmozdítását nem partikuláris, hanem általános állami érdekek sürgetik; a Magyar Birodalom legkeletibb határára lépő székelv, nemzeti és állami hivatást csak fölemelt ipari és kereskedelmi műveltséggel teljesítheti.”

A székelv szívósság, — törhetetlen nemzeti érzés, — a Székelvföld geográfiai fekvése és viszonyai valának azon alapok, melyeken e helyes elvet kimondhatta a miniszter. — Nemcsak kimondta, de egész odaadással igyekezett azt meg is valósítani. Járatartu kísérletek, mind nem bizonyultak egészségeseknek; míg 1894-ben a székelv fiuk ipari kiképzést vette célul. És ezzel a dolog eleve rére tapintott a miniszter. Kiváló szerencsénél tapintott a miniszter. Kiváló szerencsénél vette, hogy ez az egészséges törekvés székelv iparkamárának spontán megértette egészével karolta föl.

Azóta a székelv fiuk ipari képzését, nemcsak saját munkakörében, de a székelv jövő érdekében is elsőrangú feladatnak tekintik. Buzgósgájának a kifolyása, hogy minden tanoncot személyesen — kiküldött titkárral — vesz át a szülők, személye-

sen helyeire el az ország minden részében, fizeti a fuvar és tanoncz szerződésbeli költségeit; időről-időre meglátogatja őket; meghallgatja s orvosolja sérelmeiket.

Az is igaz, hogy az ellenőrzésben és a felügyeletben lelkes segítőnek az Ipar-területnek az Országos Ipari egyesület is. Székelv iparkamaránk érdeme, hogy a 19. évi 50—80 frral tudja fizetni azon kiváltságos kézműiparosokat, kik a székelv tanoncoknak ruhát is adnak. E célra a kereskedelmi miniszter 1500 frral utalt ki a kamara kérésére. — Az 1897-ik évre pedig 4000 frral segélyt kért szintén hasznosítási célra; mely összegre a kereskedelmi miniszter minden valószínűség szerint meg fogja adni. — Szóval: lelkes és elismerésre méltó az a munkásság, melyet derék kamaránk a székelv tanoncok ipari képzése körül kifejt.

Államunk jövőjére, legközelebbi a székelv ügyére, ezen kívül horderejű kezdeményezést, már az első években lelkesen karolta föl, a magyarosított munkájában buzgólkodó „Magyar Egyesület” is! Tagjai között kiosztotta a székelv tanoncokra való felügyeletet, hogy ellenőrizze, budvizta őket, derék, jóvaló munkások valjanak belőlük. Valóságos nemes verseny foly ma is a lelkes tagok között, hogy kik minél több székelv fiuk jövőjének legyen gondozója. — A „Magyar Egyesület” az „Országos Ipari egyesület” folytán, mondhatjuk, hogy a fővárosi társadalma vette kezébe a székelv fiuk ipari képzését.

És most kérdezem, hogy e nagy jelentőségű mozgalomban, mit tettünk mi, udvarhelyvárosi és megyei társadalom? Bizony

— kivéve néhány tisztelretelű közgazdát si közegülket — s semmit!

Megegyi társacsalom szellemi munkái közül a legtöbbnek, kiknek a magabb erkölcsi kötelességek folytán részt kellene vennők a nemzet s legközelebbi a székelv gazdasági érdekeinek harcában, még csak tudomása sincs a nagy jelentőségű mozgalomról!

Ennek eszhatatlan bizonyítékai az a szomorú körülmény, hogy mikor a legjobb és legnemesebb anyagot kellene a jövő harcába vinnők, a nemzeti jövő óráján a székelyek folyton oda kerülnek a vészt, rossz erkölcsi állattok is. — Ezekkel kompromittáljuk a székelv nevet, kedvetlenítjük pártfogóinkat, s kontjuk jóvónak nem vagyunk köszönve uraim, előjárók.

Nem vagyunk köszönve uraim, előjárók, lelkesek tanítók, a székelv fiuk ipari kiképzését, ne kisimelyük a székelv tanoncok dolgát; mert a fővárosi társadalma, az összes iparkamarák s a magyar sajtó abban, az állam érdekét ismertek föl.

Pár nap mulán kamaránk szét fogja lenni mindannyiunknak az által dolgozott s jelenleg megerősített végett a miniszterrel lévő „T u n t a t ó”, melyben bő tájékoztatás van adva, mit és hogyan kell tennünk a székelv tanoncok érdekében.

(S.)

Budapesti levél.

Budapest, 1896. nov. 23.

Tisztelt szerkesztő ur!
Majd egy félvelet öregedtem azóta, hogy utolsó levelemet negyretam. Nem tudnám hosszú halgatásomnak igaz okát adni, csak érzem, hogy nem szakadtam el végkép a szerkesztő, urától!

TÁRCSA.

Rokonhoz.

Áldom Istenem, hogy eszedbe jutottam, Öszinte válaszom küldöm is legottam. De nagyon jól esnek rokonai lelkeimnek, Ha szíval lehelnek tolmácsok szívemnek, Amde messze vettem egyenztől az életem, Védő hát szerzetekkel kis levelekemket. Rózsaszín lesz betűm, mint ajkaid pirja, Mint lilomlelked: hóhéber papja. Ninos arcom, földem, csillag gyémántom, Nem kineve sóvárgó lényed nem is bánom; Amde a mi mindem gyémántom, Védő hát szerzetekkel kis levelekemket. Legyen ifjú életem jellemtáza utja Tövislen virág ezürtlő befutva; Leaddozó alkony fátylóba téved: Sugárfény kőszónok édes pihenésed. Ha könyföldnek üszök küldeményed táján, Hitebből fésze rége ragyogó mártókat; Én ha eszéim mirtusokosura vágyom, Mely szép hirtadom, mely to rád is vár még; Legyen öhajadom örök deris alkony. Áldom meg a jó ég, a mint én kívánom.

A „GÓBÉ”.

— Székelyi hirdetés. —
Írta: Petőffy Tamás.

Ugy van a székelv a „góbé” elnevezéssel, mint a mesebeli aranygyapjas bárányka a hozzá érintőkkel, kik tudvalegoleg valamennyien hozzá ragadtak és vele ugráltak tovább. De valóban egy székelv sem akarja elismerni, hogy góbé. A maroszekei székelv az udvarhelyszékeit mondja góbé-

nak, az udvarhelyszékeit a csikasekei, a csikasekei az aranyoszekei, az aranyoszekei a háromszékei, a háromszékei — valamennyit, de maga-magát egyik sem!

Pedig tessék elhinni, hogy góbé valamennyit! (No, ezért mind az öt székelv betörök a fejemet!) És hogy mit jelent a góbé elnevezés, azt most nem akarom hosszasan magyarázni, hanem az egyszerű örömszerzési idejém fölvilágosításul: „Az Isten titkát, meg a székelv góbé eszejárását nem lehet titkálni!” Tehát valamennyi furfangos esze székely mind góbé!

Bizonyosság álljon itt egy kis góbéság onnan, hol leginkább tagadják a góbé elnevezés jogát.

Erdővidéken történt meg ez a kis mulatságos história, honnan a „meg van közelem” is, meg a híres, bodosi lakadalom” mondái erednek. A térképen hiába kutatsz, mert nincs kiirva, de azért híres vidék Erdővidék a Székelyföldön, nem csak Haromszékegyében; főleg azért, mert ott mindenki megharagzik a góbé elnevezésért, pedig

Pál Mózi bácsiának bosszus napja vala a mult évszázad óta, mert a kolozsvári hazakerült fának nem vehetett olyan házat. Nem vehetett pedig azért, mert a kolozsvárból ide készült olt pap eltűnt a kezéről a kedves vészt.

Ekkor Mózi bácsi három napig sem evett, sem ivott haragjában a negyedik napon felfogadta, hogy visszahozza a koloscut a pópának. Eltelt az ősz, el a tél, tavasz, de Mózi bá-

csinak sehogy sem akart összekedni a vekerendia falujába átköltözni olt papjal.

Az ősz beállával mégis kiköszködött valamit a székelv.

Megverni nem akarta haragját. Másfél megveretett épen nem! Tehát kinevetett! Ezt bátorozta a párkál és háza (székely szárdás első szoba helyett) lefektük egy ködös délután napon. Aludt egy nap. Aludt két nap. Harmadik napon már csodálják a székelyek az alvó embernek, nemcsak a faluból, hanem a járásszél faluból is. Felésgő a jó Rebus néni sír, keltögette, majd kanállal tejet adogatott a szája, s észjárása beztaka, hogy a rossz lelkek ne tudják megkezelni. Negyedik napon papokat hívatott, a kik imádkozzának a nagy betegért. Napközben százzal jártak a bánulók megözönlö, hogy Pál Mózi miként alszik.

Ötödik napján a családát egy sokaság még nagyobb bámulatára az olt papjal jött be Rebus néni az alvó emberhez. A falubeliek azt tartották egyedül szent embernek a vidéken, s azért páp valóban elszedte tudományát. Csakint önközpontú bűven, a mire Pál Mózi bácsi eszűganyon fölébredt. Mikor széttekintett, a pópát látta maga mellett legközelebb.

— Kérek meg, hogy ti tisztelendők ur? —
— Mit történt veled ember? —
— A pokolba jártam tisztelendők ur! —
— A szentek serege öriztet tégedet — szót a pápa kanonizálási s keresztelt vitett magára. —
— A bizony nem a szentek örizték, hanem az ördögök kergettek ki onnan. Halgassak meg, mert elmondom. A benn lévő sokaság mohó kívá-

5962. és 5963. hr. sz. ingatlanra 15 frt, 6201. 6202. 6203. 6206. 6207. és 6208. hr. sz. egész ingatlanra 9 frt, 6223. hr. sz. egész ingatlanra 1 frt, 7230. hr. sz. ingatlanra 1 frt, a síklődi 97. sz. tkljében foglalt 1996. hr. sz. ingatlanra 11 frt, 3522. hr. sz. ingatlanra 3 frt, 3650. 3651. 3652. 3653. hr. sz. egész ingatlanra 1 frt, 3765. hr. sz. egész ingatlanra 1 frt, 3828. hr. sz. 3529. hr. sz. ingatlanra 2 frt, 4181. és 4184. hr. sz. ingatlanra 1 frt, 5227. hr. sz. ingatlanra 6 frt, 6555. hr. sz. ingatlanra 1 frt, 7969. 7971. hr. sz. ingatlanra 4 frt, 8145. hr. sz. ingatlanra 3 frt, 8288. hr. sz. ingatlanra 3 frt, 8371. és 8372. hr. sz. ingatlanra 9 frt, 8715. hr. sz. ingatlanra 4 frt, 3348. hr. sz. ingatlanra 1 frt, 9351. hr. sz. ingatlanra 1 frt, 9367. hr. sz. ingatlanra 9 frt, 9527. hr. sz. ingatlanra 1 frt, 965. hr. sz. ingatlanra 160 frt, a síklődi 408. sz. tkljében foglalt 1067. hr. sz. egész ingatlanra 2 frt, 3413. hr. sz. ingatlanra 6 frt, 4605. hr. sz. ingatlanra 1 frt, 5532. hr. sz. ingatlanra 6 frt, 6444. hr. sz. ingatlanra 2 frt, 6729. hr. sz. ingatlanra 3 frt, 6762. hr. sz. ingatlanra 3 frt, 8949. hr. sz. ingatlanra 3 frt, 10333. hr. sz. ingatlanra 1 frt egy összesen 594 frtban az árverést elrendelte és hogy a fennbbr. megjelölt ingatlanok az 1897. évi február hó 5-ik napján d. e. 9 órákor Síklőd községi házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikérelési áron alól is eladatul fognak.

Árverési események tartoznak az ingatlanok becsárának 10¹/₂ árt középárban, vagy az 1891. LX. t.-oz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1891. évi nov. 1. é. 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ban kijelölt övédeképes értékpapírra a kikérelt értékek letenni, avagy az 1891. LX. t.-oz. 170. §-át illetően a társaságoknak a bíróságnál előleges elhelyezéssel kiállítását szabályozó elismervényt áteszgelik.

A kir. járási bíróság mint tklvi hatóság.
Székely-Keresztúr, 1896. október 9-án.
Veress, kir. tájébró.

Utolsó hét.

PHOTOPLASTICUM

az új megyeházában.

MŰSOR:

Vasárnap deczember 6-án:

SVÁJCZ.

Hétlőn decz. 7-én:

PÁRIS.

Kedden deczember 8-án:

OLASZORSZÁG.

Szerdán deczember 9-én:

II. Lajos bajor király fénypalotái.

Csütörtökön decz. 10-én:

SPANYOLORSZÁG.

Pénteken decz 11-én:

München és környéke.

Szombaton decz. 12-én:

Egyptom és Palesztina.

Vasárnap decz. 13-án:

Az 1889-iki párisi kiállítás.

A photoplasticum nyitva van naponként d. u. 4 óráig este 9 óráig.

Belépti díj 20 kr.

A közönség pártfogását kéri tisztelettel:

Herb Ferencz.

Uj üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy Székely-Udvarhelyen, a főtéren, a Plutz Gerőfele FERFI ÉS NŐI SZÖVET RAKTART átvételtem s azt a mai kor igényeinek megfelelőleg berendezve, saját nevem alatt fogom folytatni.

Becsés pártfogásukat kéri teljes tisztelettel:

Ifj. Dénes János.

FIATFALVI GAZDASÁG, SZESZGYÁR ÉS VÁMÖRLŐ GŐZMALOM.

Eladó:

3—400 szekér takarmányrépa, egy nagyban, mint kicsinyben minként 50 kr, azaz szekere 2 frt 50 krtól 3 frtig.

91 fokos szesz egész 60—70 hl. hordóban 100 liter fok 51 kr, 100 literen felül kisebb mennyiség 52 kr.

Ajánlatik:

Örlés csak annyi vámmal, mint a vízi malmok. Mindennap reggeli 4 óráig!

Megvétetik:

Törökbuza 60 kr vékaja, vagy 4 frt 10 kr métermázsaja, bármikor átvételik. Értekezhetni a tulajdonos vagy megbízottalval Fiatfalván.

A sósborszeszek királya egy üveg 40 kr.

Dr Wagner Vilmos gyógyszerész

Sós-borszesze,

mint kitűnő gyógyhatású gyógyszer, minden eddig forgalomban levőket felülmulja, s különösen csuszos hülső ideghajos stb. bántalmak ellen nagyon ajánlható.

Egy üveg ára 40 kr.

Székely-Udvarhelyt kapható: Steinburg Ottó, Bago Gyula, Farczádi Károly, Máthe János és Gergely János uraknál, Székely-Keresztúr: Gergely János urnál.

A sósborszeszek királya egy üveg 40 kr.

ÁLLANDÓ NAGY RAKTÁR

a legjobb minőségűnek ismert

Singer varrógépekből.

Az „ADRIA” magyar és Gritzner „durlachi” világhírű varrógéppárrakkal feltűnő olcsó árakban, részletfizetésre is!

Feltétlen jótéltás mellett.

Nagy választék vadásztegyverek, flobert és forgópisztolyokban.

A lábatlani ezemennyár főraktára.

Építéshez vasgerendák, kulcsvasak, épület vasalások, tető lemezek a legolcsóbb árakban és gyorsan szállíthatnak.

Gyertyánffy Jónás fiai
vaskereskedése Székely-Udvarhelyt.